

Warszawa, 23 października 2014 r.

Jak licealiści są przygotowani do nowej matury

86 proc. uczniów II klas liceów ogólnokształcących, którzy w czerwcu 2014 r. wzięli udział w badaniu *Diagnoza przedmaturalna z języka polskiego*, z powodzeniem zdałoby egzamin z języka polskiego. Badani mieli jednak problemy z bardziej wyszukaniem słownictwem, streszczaniem tekstów i umiejętnością wypowiadania się o złożonych problemach, a także z argumentowaniem

Przeprowadzone przez Instytut Badań Edukacyjnych badanie między innymi miało na celu przybliżenie uczniom i nauczycielom nowej formuły egzaminu maturalnego, która obowiązywać będzie od 2015 r. Licealiści z drugich klas mogli sprawdzić, jak dadzą sobie radę z częścią pisemną na poziomie podstawowym.

Badanie we współpracy z Centralną Komisją Egzaminacyjną i okręgowymi komisjami egzaminacyjnymi przeprowadzono w 50 szkołach. Każda inna szkoła mogła też sama skorzystać z zestawów zadań, które zostały udostępnione przez IBE oraz CKE.

Co sprawdzało badanie i jak wypadli uczniowie

W diagnozie przedmaturalnej wzięło udział blisko 4 tys. uczniów II klas liceów ogólnokształcących (2 477 dziewcząt i 1 408 chłopców). Była to losowa próba reprezentatywna dla całego rocznika licealistów, w związku z czym na podstawie wyniku można wnioskować o poziomie sprawdzanych umiejętności wśród drugoklasistów w całej Polsce. Badanie przeprowadzono zgodnie z procedurami obowiązującymi na egzaminie maturalnym z języka polskiego. Sprawdzało ono, w jakim stopniu uczniowie opanowali umiejętności:

- czytania tekstu popularnonaukowego/publicystycznego/politycznego – na różnych poziomach znaczeń;
- pracy z tekstem popularnonaukowym/publicystycznym/politycznym (np. streszczanie, dokonywanie przekształceń);
- przeprowadzenia analizy problemu, zajęcia stanowiska, sformułowania tezy będącej próbą jego rozwiązania;
- dokonania interpretacji tekstu literackiego pod kątem zawartego w poleceniu problemu oraz w powiązaniu z innymi tekstami kultury;
- przedstawienia rzeczowych argumentów uzasadniających stanowisko;

- tworzenia spójnej oraz poprawnej pod względem języka i zapisu wypowiedzi pisemnej.

Uczeń mógł uzyskać w sumie 70 punktów, w tym 20 punktów za test i 50 za wypracowanie.

Zdecydowanie częściej badani uczniowie wybierali do pisania rozprawkę (prawie 89 proc.) niż interpretację poezji (niespełna 10 proc.). Byli też tacy, którzy nie podjęli się napisania wypracowania w ogóle (niecałe 2%).

Jak poradzili sobie drugoklasiści?

86 proc. badanych uzyskało powyżej 30 proc. punktów możliwych do zdobycia. Czyli tyle osób potencjalnie zdałoby egzamin maturalny.

Należy jednak mieć na względzie, że diagnoza została przeprowadzona na rok przed egzaminem maturalnym i że mobilizacja uczniów podczas egzaminu jest dużo większa niż podczas badania.

Nad czym popracować przed maturą

Wyniki ogólne z I części egzaminu, dotyczącego rozumienia tekstu, pokazały, że uczniowie nieźle poradzili sobie z nowego typu arkuszem egzaminacyjnym. Najłatwiejsze dla drugoklasistów okazały się zadania odwołujące się do ich kompetencji leksykalnej – uczniowie dobrze poradzili sobie z rozpoznaniem znaczeń słów, w tym synonimów. Wciąż mieli jednak problemy:

- leksykalno-frazeologiczne w zakresie słownictwa spoza rejestru polszczyzny potocznej – wyszukanego, specjalistycznego, abstrakcyjnego;
- w odbiorze tekstów i tworzeniu własnych wypowiedzi, na co wpływ ma zbyt ubogi słownik uczniów (powoduje nieprecyzyjne formułowanie sądów i ogranicza możliwość swobodnego wypowiedzania się);
- z napisaniem w pełni poprawnego streszczenia, nie potrafili np. hierarchizować informacji;
- z rozwiązaniem zadań, które sprawdzały umiejętność czytania tekstu na poziomie struktury, (np. problemy z określeniem funkcji zastosowanego w tekście zabiegu retorycznego);
- z brakiem sprawności językowej, która ułatwiłaby wypowiedzanie się o złożonych, abstrakcyjnych zagadnieniach;
- z błędami składniowymi, leksykalnymi i stylistycznymi zakłócającymi sens formułowanych przez uczniów wypowiedzi.

W części dotyczącej wypracowania uczeń miał do wyboru napisanie rozprawki lub interpretację tekstu poetyckiego. Praca ta sprawdzała umiejętność odbioru, analizy i interpretacji tekstu literackiego oraz tworzenia własnej wypowiedzi. W tej części egzaminu najtrudniejsze okazały się:

- sformułowanie spójnego logicznie i trafnego uzasadnienia przyjętego stanowiska;
- argumentacja poparta właściwie dobranymi przykładami;
- postawienie właściwej tezy interpretacyjnej;
- analiza i interpretacja tekstu literackiego na poziomach wyższych poza dosłownym, gdyż wielu uczniów dokonuje streszczenia lub parafrazy tekstu;
- powstrzymanie się od nadinterpretacji tekstu;
- argumentowanie, pogłębianie interpretacji i łączenie utworu z odpowiednimi kontekstami;
- dobrze sformułowane i logiczne wnioski dotyczące całej przeprowadzonej analizy;
- oryginalna, nieschematyczna kompozycja pracy.

IBE pomaga przed maturą

We wrześniu 2014 r. eksperci IBE przeprowadzili warsztaty dla nauczycieli szkół biorących udział w badaniu. Badacze omawiali wyniki diagnozy oraz przedyskutowali z nauczycielami zalecenia dotyczące wniosków z badania dla praktyki nauczania.

Instytut przygotował także poradniki dydaktyczne z zakresu kształcenia umiejętności pisania rozprawki, interpretacji i streszczenia, które pomogą nauczycielom w pracy z uczniami i w przygotowaniu uczniów do nowej formuły egzaminu maturalnego.

Poradniki do pobrania na stronie www.ibe.edu.pl pod banerem Matura 2015.

CKE przygotowuje do matury

Do matury w nowej formule Centralna Komisja Egzaminacyjna przygotowuje nauczycieli i uczniów już od dwóch lat, od momentu, kiedy na stronie CKE ogłoszony został informator o egzaminie maturalnym od roku 2015. We wrześniu uruchomiona została specjalna podstrona na stronie internetowej CKE (www.cke.edu.pl) poświęcona maturze, na której znaleźć można:

- informatory o egzaminie maturalnym z poszczególnych przedmiotów;
- przykładowe zestawy zadań egzaminacyjnych;
- film informacyjny o egzaminie maturalnym;
- zbiór przykładowych zadań na część ustną egzaminu maturalnego z języka polskiego wraz z przykładowym nagraniem;
- materiał o rażących błędach językowych z języka polskiego.

Ponadto CKE organizuje szkolenia egzaminatorów (od listopada 2014 r. do kwietnia 2015 r.) oraz próbną maturę z języka polskiego w grudniu 2014 r.

Szczegółowe informacje na stronie: www.cke.edu.pl/index.php/egzamin-maturalny-left/dla-lo-od-2015-roku

Co się zmieni na maturze z polskiego w 2015

Matura w 2015 r. będzie się opierała po raz pierwszy na wymaganiach nowej podstawy programowej. Zmieni się przy tym formuła egzaminu z języka polskiego – zwłaszcza ustna część egzaminu, a także części pisemne.

W przypadku części pisemnych arkusz będzie wyglądał podobnie jak arkusze w latach 2005–2014, jednak odmienny będzie charakter zadań, za pomocą których sprawdzonych zostanie więcej niż dotychczas umiejętności. Tak jak w starej formule, egzamin pisemny na poziomie podstawowym będzie dwuczęściowy.

Część I zawierać będzie test sprawdzający umiejętność zrozumienia, na różnych poziomach, tekstu nieliterackiego. W teście znajdują się **dwa zestawy zadań**. **Każdy zestaw** obejmuje:

- a) tekst lub dwa teksty liczące łącznie nie więcej niż 500 słów,
- b) wiązkę 5–7 zamkniętych i/lub otwartych zadań do tekstu z miejscem na wpisanie odpowiedzi.

Pytania będą dotyczyły zrozumienia całości tekstu i jego fragmentów, kompetencji językowych oraz umiejętności przekształceń tekstu.

Część II dotyczyć będzie tworzenia wypowiedzi argumentacyjnej w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu (w każdym arkuszu pojawi się temat rozprawki dotyczący przedstawionego fragmentu tekstu prozy lub dramatu oraz temat dotyczący interpretacji przedstawionego tekstu poetyckiego)

Informacja o Instytucie Badań Edukacyjnych:

Instytut Badań Edukacyjnych (IBE) zatrudnia około 150 badaczy zajmujących się edukacją – socjologów, psychologów, pedagogów, ekonomistów, politologów i przedstawicieli innych dyscyplin naukowych – wybitnych specjalistów w swoich dziedzinach. Instytut uczestniczy w krajowych i międzynarodowych projektach badawczych, przygotowuje raporty, sporządza ekspertyzy oraz pełni funkcje doradcze w tym zakresie, aktywnie promuje politykę edukacyjną opartą na faktach (evidence-based policy and practice) i szczególnie dużą wagę przywiązuje do badań, których wyniki mogą zostać wykorzystane w praktyce i polityce edukacyjnej na szczeblu krajowym i lokalnym. www.ibe.edu.pl

Informacje o projekcie Entuzjaści Edukacji:

Celem głównym projektu systemowego „Badanie jakości i efektywności edukacji oraz instytucjonalizacja zaplecza badawczego” (Entuzjaści Edukacji) jest wzmocnienie systemu edukacji w zakresie badań edukacyjnych oraz zwiększenie wykorzystywania wyników badań naukowych w polityce i praktyce edukacyjnej oraz w zarządzaniu oświatą. www.eduentuzjasci.pl

Kontakt dla mediów

Weronika Janda, Marketing & Communications Consultants

e-mail: Janda@mccconsultants.pl, tel. kom. +48 662 086 500, tel. (+48 22) 40 66 100/101 wew. 23